

פסטיבל זלצבורג חוגג 250 להולדתו של ילד הפלא

## אורנה לנגר

על הסכסוך הישראלי-פלשתיני באספקלריה של זלצבורג; על המודרניות בשפתו הצלילית הייחודית של מוצרט; על שלושה נערים בהליקופטר; ועל מקור הקרואסון

**ה**מודרניות המייחדת את שפתו הצלילית הפלאית של מוצרט, המשופעת בדיסוננטים שנשמעים כהרמוניים לאוזן, מושכת מלחינים רבים בני זמננו להלחין סיומות לפרגמנטים של יצירותיו הבלתי גמורות. שישה עשר מלחינים הוזמנו לחבר במיוחד לפסטיבל יצירות שיקשרו את העבר להווה. המלחינה הישראלית חיה צ'רנובין הלחינה המשך משלים ל"זאידה" - זינגשפיל שהלחין מוצרט בגיל 22 ולא הספיק להשלימו. הוא מתאר בו את הפער בין תרבות המזרח לתרבות המערב באמצעות זוג אירופי הנמצא בשבי המזרח; צ'רנובין מתארת ב"אדמה" זוג אותבים, ערבי וישראלי, המנסה לטוות קשר אך דובר בשפות מקבילות. היא ממשיכה את הפרגמנט המוצרטי בהאירה היבטים שונים של חירויות וגבולות.

מתוך מגמה להאיר את יצירתו של מוצרט מכל צדדיה הועלו השנה כל יצירותיו אף אלו שהלחין בגיל 12: למשל, הטרילוגיה "Irrfahrten" (היינו אודיסיאה של נדודי תעיה), יצירת בוסר בה אין עדיין לדמויות עיצוב של אופי מגובש.

זוהי הפעם הראשונה שהפסטיבל היוקרתי בזלצבורג גלש למעין "בינתחומים": על אותה במה הוצגו מחול, נגינה בתזמורת קאמרית מצומצמת ומעין אופרה בתוך אופרה, בצדה האחר של הבמה. הפרגמנטים המוצרטיים כשלעצמם היו קסומים ביופיים, רמת השירה לא היתה אחידה אם כי מרבית הסולנים היו משכמים ומעלה, והמחול היה סוחף ונועז ברעננותו. על הבימה התקיימת מעין "מעבדה" בה נחקרה השאלה מהו בדיוק פרגמנט! למותר לציין שהקהל הצמא לחידושים (כן, גם בזלצבורג!) יצא מגדרו, אם כי בלטה בעיצוב הטרילוגיה דווקא המגושמות והמרובעות היסודית בה בוצע כל רעיון. באולם השיש הנוצץ והקר שנבנה באכסדרת האוניברסיטה, הועלה "חלומי של סקיפיו", יצירה קסומה שהלחין מוצרט בן חמש עשרה ובה הוא מתאר כיצד נקרע סקיפיו בחלומי בין אלת התשוקה לאלת המוסר. למן השנייה הראשונה טרח הבמאי מיכאל שטורמינגר לנפץ את טוהר שירתו של הטנור המקדוני הצעיר בלגוני נקסוקי בעטותו על גיבורו תחתונים בלבד - אמנם צחים מכל צחור, אבל בכל זאת, תחתונים כותנה! בחלום זה יש מכל טוב: סופן לחוץ קמעא אך בעל נוכחות של אנה קובלקה בתפקיד הרעייה, שירה גדושה באי ניקיונות של "המפתח" - ברנרדה בודרו, תמונה קבוצתית של המשפחה עם

**א**ם ירצה אדם למדוד 60 שניות ולא ימצא שזמן בין חפציו או כל אמצעי אחר למדידת זמן, יוכל לדקלם בקול את הקטע הבא. מומלץ לקרוא בקצב דיבור רגיל ושגרת:

באחד מסופי השבוע, עת ביליתי עם ילדי בגן השעשועים השכונתי, פנתה אלי ילדה בלונדינית כבת חמש. היא ישבה על המתקן המתנדנד בצורת סוס ואמרה לי: "אני יכולה להתנדנד חזק מאוד על הסוס". חיפשתי סביב ואיתרתי את אביה, איש צעיר ממוצא רוסי, אשר ישב משועמם על אחד הספסלים וקרא עיתון. היא המשיכה: "אני מחכה לאמא שלי ואח שלי שיבואו לשחק איתי". לפתע הצביעה על אשה גבוהה, אשר פסעה על השביל והובילה עגלת תינוק, וקראה בשמחה "הנה הסו!" האשה הגבוהה האיצה צעדיה והתקדמה לעברנו כשהיא מנופפת בעליצות לשלום. משהתקרבה, הכרתי בה את שכנתי, והבנתי כי לקראתי באה וכי אלי נופפה לשלום, ולא אל הילדה.

התבלבלתי לרגע אולם מיד דעתי הוסחה על ידי פטפטנותה של שכנתי. באחת נקטעה שיחתי עם הילדה הקטנה ושכחתי לגמרי מקיומה. בערב, בבית, נזכרתי בילדה ובמה שסיפרה לי. פתאום התחוויר לי כי בדתה מלבה את האם והאח ואת בואם המתקרב. הבנתי כי היתה בת יחידה להורים גרושים.

אם ירצה אדם למדוד שתי דקות תמימות, יוכל לדקלם קטע זה פעמיים.

נגה אלבלך היא סטודנטית לספרות באוניברסיטת תל אביב